

Vsi smo verjetno že kdaj brali, če ne brali, pa vsaj slišali zgodbo o stvarjenju sveta, tisto svetopisemsko različico *Geneze* torej. Pesniška zbirka **Jerneja Kusterleta** je naslovljena enako, a že naslovnica bralcu daje vedeti, da ima s svojo predhodnico le malo skupnega. Depresivna, strah vzbujajoča podoba beneške maske in prelitega črnila okrog nje bi se verjetno težko še manj skladala z naslovom, ki obljublja stvarjenje in nov začetek.

Če z našo analizo nadaljujemo takole postopoma, v maniri od zunaj navznoter, vsa štiri poglavja pričujoče zbirke poglobljajo vtis, da gre za temno in na čase zagrenjeno liriko. Pesmi temeljijo predvsem na enem izhodišču, torej na odporu do sveta, kakršen je: »Zjutraj si moraš pripeti nasmeš, / da jim čez dan ugajaš. / Vsak dan igraš dvornega norca. / S tem bežiš pred samoto. /.../ Čez dan visiš na vrvicah. / Tvoji gibi so ukradeni. Zreš v prazno.« V zbirki se srečamo s pesniško govorico odločnega umetnika, ki ne pristaja na kompromise, polovičarstvo ali dvoličnost – ne v vsakdanjem življenju, sploh pa ne na polju umetnosti. Poezije namreč ni brez predanosti, brez tako rekoč popolne pozabe lastnega jaza: »Nisem pesnik, / sem lirski subjekt. / Avtor je mrtev.«

Pisava *Geneze* vzbuja vtis izdelane in avtonomne poetike zaradi neverjetno zgoščene, intenzivne in predvsem mračne metaforike, ki bralcu ne pusti zajeti sape: »Moje telo je grobišče poljubov / z rdečimi baloni, / slovar zbledelih prstnih odtisov, / imenik potnikov, / ki so za kratek čas našli zavetje, / odpad izgubljenih obljub / z načrti o jutri, / muzej odhodov in poslavljanj, / sirotišnica besed, / ki jih ni nihče maral.«

V želji, da bi obsodil ali pogrjal dejanja drugih, gre pesniški subjekt včasih tudi predaleč; človek, ki izreka moralno sodbo, se namreč hitro lahko prevesi v moralista, ki gre še samemu sebi na živce: »Sit sem zapriseženih intelektualcev /.../ Sit sem kupovanja drugega /.../ Sit sem morbidnega sebe, / humanista, ki ne vidi smisla v življenju, / zaradi katerega obstaja smrt. /.../ Sit sem tega, da sem sit, / sit sem le v pomenu naveličnosti, / ko se vrtim na vrtiljaku.« Preveč napeto vzdušje razrahlja igra z jezikom; vsega naveličani govorec tako išče (in najde) nove

izrazne možnosti v eksperimentalni poeziji in poigravanju z različnimi jezikovnimi zvrstmi.

V lirski svet *Geneze* vstopa množica ljudi: znanstveniki, umetniki, estradniki, filozofi, naključni obiskovalci Metalcampa ali Prešernovega trga pa le podčrtujejo dejstvo, da je subjekt v svojem iskanju smisla in spopadanju s svetom sam – in tudi osamljen. Že skoraj pretirano samozavestna pisava se takrat spontano prelije v izpoved nežnega in v ljubezni razočaranega poeta: »Želel sem si iz gledališča, / vendar sem ujet / v temi v kotu v zadnji vrsti / in te gledam, / kako pod žarometi blestiš / z igralcem, ki ne bo nikoli več / nosil moje maske. / Ko bo padel zastor in / bodo ugasnile luči, / bom še vedno sedel v dvorani / in čakal, da pogledaš proti meni.«

A kar zares prevzame, kar nagovori – in tu žal ne gre brez patetike – je tisti notranji zagon umetnika, ki je več kot očitno *pogledal v brezno*, je torej po domače povedano depresiven in obupan do te mere, da se mu zapiše celo: »Preklet naj bo dan, / ko so me iztrgali iz maternice,« – a še vedno vztraja. Ob vsej bedi, tragiki, odtujenosti in zlaganosti sveta, ki se je zaveda in ki ga več kot očitno bremeni, je pesniška zbirka več kot le izpoved bolečine. Obstaja nekaj več, obstaja smisel, za katerega se je vredno boriti in tudi umreti. In če ne drugje, se ta smisel gotovo skriva v umetnosti, v glasbi in v poeziji: »Odpreti prsno zadrgo pomeni živeti. / Razpreš si rebra in z roko sežeš k srcu, / stisneš ga v pest, zamenjaš z bobni, / žile potrgaš in po telesu napelješ kable. / Namesto pljuč namestiš membrane, / iztrgaš sapnik, v grlo vstaviš trobento. / Z jezika obrišeš patino; / in ti nisi več glasbenik temveč glasba.« In tam, kjer smo najbolj ranljivi in največkrat razočarani, torej v ljubezni.

Geneza Jerneja Kusterleta tako ruši, podira, zavrača in opušča, a vse to z namenom, da bi se kot že nekoč Descartes prek dvoma do vsega nazadnje dokopala do tistega, kar je zares bistveno in dragoceno, do tistega osnovnega temelja, iz katerega kasneje lahko gradi svet lastnih pravil in vrednot. Po prelomu z vsem odvečnim se obeta nov začetek. Kamor se moramo po tem spoznanju vrniti tudi sami in avtorju zbirke vendarle dati prav; kako bi namreč *Genezo*

lahko naslovili še bolj posrečeno kot ravno –
Geneza

Avtorica: Barbara Leban

{fshare id=2763}